

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KOMISIJA

NUTARIMAS

BYLOJE DĖL MB „GRIN GRIN“ LIETUVOS RESPUBLIKOS REKLAMOS ĮSTATYMO PAŽEIDIMO

2016-09-08 Nr.12R-91

Vilnius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, susidedanti iš Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos direktoriaus Felikso Petrausko (Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos pirmininkas), direktoriaus pavaduotojos Neringos Baronienės, Ekonominių interesų departamento direktoriaus Mareko Močiulskio, Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vedėjos Mildos Deimantės bei Teisės skyriaus vedėjos Audronės Kaušylienės,

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktu, bylų nagrinėjimo posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo bylą pagal Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Klaipėdos valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – Tarnyba) 2016-07-14 Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolą Nr. 37R15-7 (toliau – Protokolas) dėl MB „Grin Grin“ (įmonės kodas 303019350, adresas – Budelkiemio g. 17-32, Klaipėda) reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija n u s t a t o

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2016-07-18 gavo Tarnybos 2016-07-15 raštu Nr. 37V7-(37.5.)-469 persiųstą Protokolą dėl MB „Grin Grin“ reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Tyrimo metu Tarnyba nustatė, kad MB „Grin Grin“ skleidė maisto produktų/maisto papildų: „Geriamasis molis Luvos Heilerde magenfein“ milteliai (380 g), „Geriamasis molis Luvos Heilerde magenfein“ (40 kaps.) bei „Mumio“ interneto tinklalapyje www.gringrin.lt, pagal 2016-04-19 maisto tvarkymo subjekto patikrinimo aktą Nr. 37MPI-225.

Tyrimo metu Tarnyba nustatė, kad MB „Grin Grin“ reklamuojant „Geriamasis molis Luvos Heilerde magenfein“ milteliai (380 g) naudojo teiginius: „<...> Pagalbinė priemonė gydant funkcinį skrandžio ir žarnyno susirgimus esant sudirgusiam žarnynui ir skrandžiui. Šie susirgimai dažniausiai pasireiškia viduriavimu, pilvo pūtimu bei padidėjusiu rūgštingumu, spaudimu ir sunkumo jausmu skandyje“; „<...> miltelių skrandžiui ir žarnynui; esant didesniems negalavimams tokią pačią dozę išgerti trečią kartą.“; „Esant normaliai inkstų funkcijai nėra jokio pavojaus dėl ilgalaikio gydymosi šiuo preparatu“; „Medicininis produktus laikykite vaikams nepasiekiamoje vietoje“;

reklamuojant „Geriamasis molis Luvos Heilerde magenfein“ (40 kaps.) naudojo teiginius: „Norint skatinti žarnyno valymą ir kenksmingų medžiagų šalinimą bei palengvinti žarnyno negalavimus, taip pat padidėjus skrandžio rūgštingumui gerti du kartus per dieną po 3 kapsules“; „Medicininis produktus laikykite vaikams nepasiekiamoje vietoje“;

reklamuojant „Mumio“ naudojo teiginius: <...> lemia platų MUMIO gydomąjį poveikį <...>; „MUMIO gydomųjų savybių: sužadina medžiagų apykaitą ir stiprina imuninę sistemą; Skatina pažeistų ląstelių atsinaujinimą; Stabdo senėjimo procesus; Veiksmingas sergant įvairiais lėtiniais susirgimais; Slopina uždegiminius procesus organizme; <...> ir daugelį kitų gydomųjų savybių“.

Tarnyba Protokole nustatė, jog minėti teiginiai neatitinka: 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL 2011 L 304, p. 18) 7 straipsnio 1 dalies a punkto, 3 dalies ir Lietuvos higienos normos HN 17:2010 „Maisto papildai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. V-432 „Dėl higienos normos HN 17:2010 „Maisto papildai“ patvirtinimo“ 15 punkto reikalavimų.

Tarnyba Protokole nustatė, kad MB „Grin Grin“ reklamoje naudojami teiginiai neatitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatų, kurios draudžia reklamoje nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ir profilaktines savybes ir kitas savybes, jeigu tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Protokole nurodyta, kad MB „Grin Grin“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymą pažeidė pirmą kartą.

Protokole nurodyta, kad MB „Grin Grin“ bendradarbiavo, teikė prašomus dokumentus, ėmėsi veiksmų šalinant Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo nuostatų pažeidimus.

MB „Grin Grin“ 2016-05-04 rašte nurodė, kad bendrovė pati nekuria prekių aprašymų - kartu su produkto nuotraukomis, aprašymus pateikia didmenininkai iš kurių perkami produktai. MB „Grin Grin“ nurodė, kad interneto tinklalapio administratorius neredaguodamas teksto ir išlaikydamas originalą produktus patalpina į interneto tinklalapį www.gringrin.lt. MB „Grin Grin“ nurodė, kad pašalino maisto produktus/maisto papildus „Geriamasis molis Luvos Heilerde magenfein“ milteliai (380 g), „Geriamasis molis Luvos Heilerde magenfein“ (40 kaps.) ir „Mumio“ iš interneto tinklalapio www.gringrin.lt.

Ištyrusi bylos aplinkybes, pateiktus rašytinius įrodymus, išklausiusi bylos nagrinėjimo proceso dalyvių paaiškinimus, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija k o n s t a t u o j a

1. Dėl nagrinėjamos informacijos pripažinimo reklama

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad reklama – bet kokia forma ir bet kokiomis priemonėmis skleidžiama informacija, susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, skatinanti įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, įskaitant nekilnojamojo turto įsigijimą, turtinių teisių ir įsipareigojimų perėmimą.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Farmacinės veiklos įstatymo 17 straipsnio (2002-06-04 redakcija) 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ pažymėjo, kad „prekių ar paslaugų reklama – nesvarbu, ar ši veikla yra atlygintina, ar ne – visuomet yra tiesiogiai arba netiesiogiai siekiama skatinti naudoti tam tikras prekes ar naudotis tam tikromis paslaugomis“.

Atkreiptinas dėmesys, jog reklamos požymis, išskiriantis reklamą iš kitų informacijos rūšių, yra siekis daryti asmenims poveikį jiems renkantis naudotis tam tikromis paslaugomis, skatinti juos elgtis tam tikru būdu. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 bylos Nr. 15/02 nutarime nurodė, kad „įstatymuose pateikiami nevienodi reklamos apibrėžimai. Tačiau visuose minėtuose teisės aktuose nurodomas svarbiausias reklamos požymis – reklama yra informacija, kuria siekiama padėti parduoti arba skatinti įsigyti prekes ar naudotis paslaugomis.“ Įstatymuose bei suformuotoje teismų praktikoje kaip esminis reklamos požymis, išskiriantis ją iš kitos informacijos, yra įtvirtintas specialus jos tikslas - daryti įtaką ekonominei elgsenai.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog siekiant nustatyti, ar informacija gali būti vertinama kaip reklama, turi būti konstatuotas skatinimo tikslas, t.y. turi būti nustatyta, kad ši informacija yra ar gali būti reikšminga vartotojui, priimant sprendimą dėl produkto įsigijimo, ir tokiu būdu ja siekiama daryti įtaką ekonominei elgsenai, skatinant jį naudotis tam tikromis prekėmis ar paslaugomis ar atsisakyti tam tikrų prekių (paslaugų) naudojimo. Taigi, įstatymuose bei teismų praktikoje suformuoti du esminiai reklamos požymiai: 1) informacija turi būti susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, 2) pateikiama informacija turi skatinti įsigyti prekių ar naudotis teikiamomis paslaugomis. Iš byloje pateiktos informacijos matyti, jog maisto produktų/maisto papildų reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklalapyje, susijusi su MB „Grin Grin“ vykdoma veikla ir skatina vartotojus įsigyti minėtus produktus/maisto papildus, taigi atitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme įtvirtintą reklamos sąvoką.

2. Dėl MB „Grin Grin“ skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad reklamoje draudžiama nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, jeigu tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Pažymėtina, kad kiekvienas vartotojas yra suinteresuotas gauti teisingą informaciją apie ketinamą įsigyti produktų savybes. Jei atitinkama informacija netiksli, tai gali iškreipti vidutinio vartotojo elgesį siūlomo produkto atžvilgiu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2005-11-17 nutartyje (adm. b. Nr. A1-931/2005) konstatavo, kad „vidutinio (paprasto) vartotojo ekonominis elgesys paprastai siejamas su bendru įspūdžiu apie prekę (jos pakuotę, prekės ženklas, bendro pobūdžio informacija apie prekės savybes, prekės kaina), neanalizuojant kiekvienos detalės. Šis principas taikytinas ir prekės reklamai“. Taigi ir MB „Grin Grin“ skleista maisto produktų/maisto papildų „Geriamasis molis Luvos Heilerde magenfein“ milteliai (380 g), „Geriamasis molis Luvos Heilerde magenfein“ (40 kaps.) bei „Mumio“ reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.gringrin.lt turėtų būti vertinama pagal vidutinio vartotojo suvokimą, kuris, skaitydamas minėtų maisto produktų reklaminius teiginius, neatskiria teiginių apie produkto savybes ir vertina šią reklamą kaip visumą. Vidutinis vartotojas, perskaitęs ar išgirdęs MB „Grin Grin“ minėtų maisto papildų/maisto produktų reklamą, galėjo nepagrįstai susidaryti įspūdį, kad šie maisto papildai/maisto produktai pasižymi ligų gydymo, profilaktinėmis ir kitomis savybėmis, kurių neturi, ir dėl šios priežasties būti suklaidintas.

MB „Grin Grin“, reklamuojant „Geriamasis molis Luvos Heilerde magenfein“ milteliai (380 g) naudojo teiginius: „<...> Pagalbinė priemonė gydant funkcinis skrandžio ir žarnyno susirgimus esant sudirgusiam žarnynui ir skrandžiui. Šie susirgimai dažniausiai pasireiškia viduriavimu, pilvo pūtimu bei padidėjusiu rūgštingumu, spaudimu ir sunkumo jausmu skandyje“; „<...> miltelių skrandžiui ir žarnynui; esant didesniems negalavimams tokią pačią dozę išgerti trečią kartą.“; „Esant normaliai inkstų funkcijai nėra jokio pavojaus dėl ilgalaikio gydymosi šiuo preparatu“; „Medicininis produktus laikykite vaikams nepasiekiamoje vietoje“;

reklamuojant „Geriamasis molis Luvos Heilerde magenfein“ (40 kaps.) naudojo teiginius: „Norint skatinti žarnyno valymą ir kenksmingų medžiagų šalinimą bei palengvinti žarnyno negalavimus, taip pat padidėjus skrandžio rūgštingumui gerti du kartus per dieną po 3 kapsules“; „Medicininis produktus laikykite vaikams nepasiekiamoje vietoje“;

reklamuojant „Mumio“ naudojo teiginius: „<...> lemia platų MUMIO gydomąjį poveikį <...>; „MUMIO gydomųjų savybių: sužadina medžiagų apykaitą ir stiprina imuninę sistemą; Skatina pažeistų ląstelių atsinaujinimą; Stabdo senėjimo procesus; Veiksmingas sergant įvairiais lėtiniais susirgimais; Slopina uždegiminius procesus organizme; <...> ir daugelį kitų gydomųjų savybių“.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog MB „Grin Grin“ minėti produktai nėra vaistiniai preparatai, todėl jie negali būti reklamuojamas nurodant vaistinio preparato

savybes. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vaistiniams preparatams taikomi reikalavimai yra nustatyti Lietuvos Respublikos farmacijos įstatyme. Šio įstatymo 2 straipsnio 50 dalis nustato, kad vaistas (vaistinis preparatas) – tai vaistinė medžiaga arba jų derinys, pagaminti ir teikiami vartoti, kadangi atitinka bent vieną šių kriterijų: 1) pasižymi savybėmis, dėl kurių tinka žmogaus ligoms gydyti arba jų profilaktikai; 2) dėl farmakologinio, imuninio ar metabolinio poveikio gali būti vartojamas ar skiriamas atkurti, koreguoti ar modifikuoti žmogaus fiziologines funkcijas arba diagnozuoti žmogaus ligas.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsniu, vartotojams turi būti teikiama teisinga informacija apie maistą. Informacijai, įskaitant reklamą, kuri laikytina savita informacijos rūšimi ir paprastai vadinama komercine informacija, taikomas tiesos reikalavimas. Vartotojas privalo gauti teisingą informaciją apie maisto produktus, kuria remdamasis galėtų priimti sprendimus dėl maisto produktų pasirinkimo rinkoje ir jų vartojimo.

MB „Grin Grin“ 2016-05-04 rašte Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai nurodė, kad bendrovė pati nekuria prekių aprašymų - kartu su produkto nuotraukomis, aprašymus pateikia didmenininkai iš kurių perkami produktai, tačiau Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad būtent MB „Grin Grin“, kaip verslo subjektui, keliami didesni profesinio atidumo, rūpestingumo reikalavimai, todėl bendrovė privalėjo imtis priemonių klaidinančiai informacijai pašalinti.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog MB „Grin Grin“, reklamuodama minėtus maisto produktus/maisto papildus vartojo teiginius, kuriais nurodė ir užsiminė apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, o tai neatitiko aukščiau išdėstytų teisės aktų reikalavimų. Tuo MB „Grin Grin“ pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatą.

3. Dėl MB „Grin Grin“ taikytinų sankcijų

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 5 dalimi, skiriamos baudos dydis nustatomas pagal mažiausios ir didžiausios baudos vidurkį ir atsižvelgiant į šio straipsnio 7 ir 8 dalyse nustatytas atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, pažeidimo pobūdį, pažeidimo trukmę ir mastą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė į tai, kad buvo pažeistos Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostata. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija taip pat atsižvelgė į tai, jog MB „Grin Grin“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimą padarė pirmą kartą, bei į tai, kad Protokole nėra nustatyta nukentėjusių asmenų.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė ir į tai, kad bendrovė reklamą skleidė apie 3 produktus bei į tai, kad maisto produktų reklamoje vartota teiginių apie ligų gydymą ir prevenciją, kuri galėjo paveikti produktų aprašymuose nurodytomis ligomis sergančius asmenis.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo mastą, atsižvelgė į tai, kad MB „Grin Grin“ reklama buvo skleidžiama interneto tinklalapyje, taigi pasiekama ne regioniniu, o nacionaliniu mastu. Atsižvelgta į tai, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2011-08-11 nutartimi Nr. A492-2642/2011 konstatavo, jog informacija internete yra prieinama žymiai didesnei daliai vartotojų negu spausdintuose leidiniuose, todėl pažeidimo mastas turi būti vertinamas kaip didelis.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo trukmę, atsižvelgė į tai, kad MB „Grin Grin“ reklama buvo skleidžiama nuo 2016-04-01 iki 2016-05-03.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija lengvinančia aplinkybe laiko tai, kad MB „Grin Grin“ pripažino padaręs pažeidimą, skleistą reklamą nutraukė bei padėjo priežiūros institucijoms (geranoriškai bendradarbiavo) tyrimo metu.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija sunkinančių aplinkybių byloje nenustatė.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 1, 5 ir 7 dalimis, n u t a r i a

už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimą skirti MB „Grin Grin“ 300 (trijų šimtų) eurų baudą.

Nutarimas per 30 kalendorinių dienų nuo nutarimo priėmimo dienos gali būti apskūstas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Kreipimasis į teismą nesustabdo nutarimo vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos paskirta bauda ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo nutarimo dėl baudos paskyrimo priėmimo dienos turi būti sumokėta į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą Nr. LT24 7300 0101 1239 4300, esančią banke „Swedbank“, AB (banko kodas 73000, SWIFT kodas HABALT22, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, įmonės kodas 188659752), kodų sąrašo „Kitos baudos“ skyriaus „Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos skirtos baudos 6780“ eilutę.

Direktorius

Feliksas Petrauskas